

Obsah inspekční činnosti vycházel mimo jiné z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže³ a Metodického pokynu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních⁴ a z příslušných zákonů a vyhlášek vztahujících se ke sledované oblasti.

Předkládaná tematická zpráva České školní inspekce tak může poskytnout důležité informace využitelné v rámci preventivních aktivit směrem k výskytu rizikových jevů ve školách, mimo jiné i v souvislosti se změnou v oblasti vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (zavádění tzv. společného vzdělávání), která nastává od 1. 9. 2016.

3 Zjištění

3.1 Předškolní vzdělávání

S ohledem na specifika předškolního vzdělávání v tematice výskytu rizikových jevů nebyly mateřské školy zapojeny do plošného inspekčního elektronického zjišťování, byla v nich provedena pouze prezenční inspekční činnost, a to na vzorku 982 mateřských škol.

3.1.1 Prevence a řešení šikany

Šikana se samozřejmě může vyskytovat již v mateřských školách, ačkoliv jde zpravidla spíše o její náznaky nebo počáteční formy. Z poměrně vysokého počtu navštívených škol řešilo případ šikany mezi dětmi pouze několik mateřských škol. Zástupným důvodem byla zpravidla osobnostní charakteristika oběti, případně byla osobní charakteristika spojena s rodinnými problémy oběti (zástupný důvod není přímou příčinou šikany, ale spíše určitou charakteristikou dítěte, domnělou či skutečnou, které bylo agresorem vybráno jako oběť; klíčová je v tomto ohledu nemožnost či neschopnost se bránit). Šikana se v těchto případech projevila fyzickým ubližováním, zpravidla doprovázeném také slovními projevy (nadávky, zesměšňování, ponižování apod.). Ve všech případech ovšem byla preventivní strategie mateřské školy účinná, šlo o opatření ve spolupráci se zákonnými zástupci dětí, spolupráce byla navazována také s pedagogicko-psychologickou poradnou.

Tabulka č. 1 Podíl škol, které řešily v uvedených letech nějaký případ šikany

Školní rok	Podíl MŠ (%)
2012/2013	1,7
2013/2014	1,1
2014/2015	1,9

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že nějaký případ šikany řešilo v uplynulých letech pouze minimum mateřských škol. Zjištění České školní inspekce se vztahují k uzavřeným školním rokům, z aktuálních zjištění ovšem vyplývá, že ani ve školním roce 2016/2017 se uvedené podíly škol významněji nezmění.

³ MŠMT. *Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže*. Čj. MSMT-21291/2010-28 účinné od 1. 11. 2010. http://www.msmt.cz/uploads/Metodicke_doporuceni_uvodni_cast.doc

⁴ MŠMT. *Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení*. Čj. MSMT- 22294/2013-1. http://www.msmt.cz/uploads/Metodicky_pokyn_k_sikanovani.doc

Tento metodický pokyn byl při uzavření inspekční činnosti nahrazen novým metodickým pokynem: MŠMT. *Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci šikany ve školách a školských zařízeních*. Čj. MSMT-21149/2016. <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>